

Projekt

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA KATOWICE

z dnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025” za 2024 rok

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 r., poz. 1465 z późn. zm.) w wykonaniu uchwały nr XXXI/665/21 Rady Miasta Katowice z dnia 4 lutego 2021 r. w sprawie przyjęcia „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025”.

Rada Miasta Katowice
uchwała:

§ 1. Przyjąć sprawozdanie z realizacji w 2024 roku „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miasta Katowice
z dnia.....2025 r.

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI MIEJSKIEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2021 – 2025 ZA 2024 ROK**

Spis treści

Rozdział I Cel główny programu – cele szczegółowe.....	3
Priorytet 1. Profilaktyka oraz edukacja, podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn, skutków przemocy i kształtowanie konstruktywnych postaw wobec zjawiska przemocy w rodzinie	3
Priorytet 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	9
Priorytet 3. Oddziaływanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	16
Priorytet 4. Doskonalenie strategii i modelu współpracy służb, instytucji, organizacji pozarządowych i kościołów lub związków wyznaniowych w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.....	18
Priorytet 5. Profesjonalizacja działań przedstawicieli służb i instytucji w obszarze profilaktyki, interwencji i pomocy rodzinie z problemem przemocy.....	21
Rozdział II Podsumowanie z realizacji programu i rekomendacje	26
Rozdział III Finansowanie programów	27

Rozdział I

Cel główny programu:

Zwiększenie skuteczności działań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej i łagodzenia szkód wynikających ze zjawiska przemocy domowej w mieście Katowice.

Cele szczegółowe:

1. Intensyfikacja działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie skuteczności ochrony osób doznających przemocy w tym dzieci oraz zwiększenie dostępności do specjalistycznych form pomocy i świadczonych usług ofiarom przemocy.
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc.
4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz jakości współpracy podmiotów zajmujących się rozwiązywaniem problemu przemocy w rodzinie.

Priorytet 1. Profilaktyka oraz edukacja, podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn, skutków przemocy i kształtowanie konstruktywnych postaw wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

Cele:

1. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie miasta Katowice.
2. Zmiana postaw wobec zjawiska przemocy, zmiana przekonań wynikających z mitów i stereotypów związanych z przemocą w rodzinie.
3. Zwiększenie poziomu wiedzy i świadomości w zakresie problemów związanych ze zjawiskiem przemocy domowej z uwzględnieniem mechanizmów przemocy i wskazaniem na ich społeczną szkodliwość.
4. Upowszechnienie informacji o obowiązujących procedurach i formach pomocy w mieście Katowice.

Zadanie 1: Opracowanie danych statystycznych umożliwiających określenie skali zjawiska przemocy w mieście Katowice i badanie skuteczności pomocy.

Realizacja zadania:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach posiada dane statystyczne dotyczące interwencji oraz świadczeń na rzecz rodzin z problemem przemocy w celu analizy skali zjawiska przemocy domowej oraz zasobów do jego rozwiązywania, aby określić szacunkowo skalę zjawiska i zbadać skuteczność pomocy. Skalę zjawiska opracowano w oparciu o Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025.

Zadanie 2: Upowszechnianie wiedzy poprzez ulotki, materiały informacyjne, edukacyjne o zjawisku przemocy, formach pomocy, obowiązujących przepisach i procedurach przy wykorzystaniu instytucji, organizacji, w tym kościołów i innych związków wyznaniowych.

Realizacja zadania:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach na swoich stronach internetowych dostarcza informacji edukacyjnych i wspierających w poszukiwaniu rozwiązań odnośnie przeciwdziałania przemocy domowej. Udostępnionych jest 6 specjalistycznych ulotek adresowanych do osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej informujących o możliwościach działania i uzyskania pomocy:

- ulotka informacyjna dla osób doznających przemocy domowej – plan bezpieczeństwa,
- ulotka informacyjna dla osób doznających przemocy domowej o miejscach i formach pomocy,
- ulotka informacyjna dla osób stosujących przemoc domową,
- ulotka – jak pomóc krzywdzonemu dziecku,
- ulotka – aplikacja Twój Parasol – o możliwości interwencji w sytuacji przemocy domowej,
- ulotka - wsparcie w rozwiązywaniu konfliktów.

Na tablicach ogłoszeń, zawieszanych zwyczajowo w korytarzach szkół, eksponowane są ulotki dotyczące oferty Specjalistycznej Poradni Rodzinnej, Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Katowicach oraz rejonowych Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych właściwych dla obwodu, w którym znajduje się szkoła tj.: Poradni Nr 1, Nr 2, Nr 3 oraz Nr 5, Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Katowicach oraz innych instytucji udzielających wsparcia dzieciom, młodzieży i rodzicom. Na tablicach tych obok numeru telefonu straży pożarnej i pogotowia ratunkowego zamieszcza się również numer telefonu zaufania dla dzieci i dorosłych (informacja także w języku ukraińskim). Jednocześnie na stronie internetowej Miasta w zakładce edukacja znajdują się informacje dotyczące miejsc, w których można uzyskać specjalistyczną pomoc w związku z doświadczaniem różnych form przemocy. Poradnie na swoich stronach internetowych, profilu Facebook oraz w samych placówkach również upowszechniają ulotki oraz materiały edukacyjne o zjawisku przemocy, formach pomocy, obowiązujących przepisach i procedurach przy wykorzystaniu instytucji, organizacji w tym kościołów i innych związków wyznaniowych. Materiały edukacyjne oraz informacje o miejscach gdzie można uzyskać pomoc specjalistyczną upowszechniane są także na spotkaniach z rodzicami organizowanych w poradniach. Jednocześnie na stronie internetowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Nr 2 im. ks. dr Stanisława Wilczewskiego oraz w poczekalni eksponowany jest poradnik „Szukam pomocy”, a także ulotki i plakaty informacyjne na temat Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Katowicach, Stowarzyszenia „Moc Wsparcia” - Centrum Pomocy Dzieciom w Sosnowcu i innych instytucji udzielających wsparcia dzieciom, młodzieży i rodzicom oraz materiały edukacyjne o zjawisku przemocy, formach pomocy, obowiązujących przepisach i procedurach. W styczniu 2024 r. została także opracowana i wprowadzona „Polityka ochrony dzieci w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Nr 2 im. ks. dra S. Wilczewskiego w Katowicach”, która jest dostępna dla klientów Poradni (również w postaci obrazkowej dla małych dzieci).

Ponadto na terenie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Nr 3 udostępnione są plakaty i ulotki o świadczonych na terenie miasta Katowice bezpłatnych form pomocy dla mieszkańców, w tym dotyczących bezpłatnego poradnictwa obywatelskiego, pomocy prawnej i mediacji, świadczonego m.in. w: poradni specjalistycznej „Strefa zmiany”, Poradni „Rehabilis”, Centrum Pomocy Dziecku i Rodzinie, punktach pomocy MOPS oraz na temat telefonu zaufania dla dzieci (w tym w języku ukraińskim), zajęciach integracyjnych i wzmacniających zdrowie psychiczne w ramach pomocy UNICEF, a także innych projektach skierowanych do uchodźców.

Na stronie internetowej Poradni zamieszczono także opracowane przez pracowników materiały/ulotki/poradniki np.: „Komunikacja z nastolatkiem” „Agresja”, „Okres dojrzewania” oraz scenariusze zajęć dla nauczycieli i wychowawców pt.: „Radzenie sobie ze złością”, „Radzenie sobie z prowokacyjnymi zachowaniami”, czy „Profilaktyki uzależnień”.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 5 realizuje też zadania w zakresie opracowywania danych statystycznych umożliwiających określenie skali zjawiska przemocy w mieście Katowice i badanie skuteczności pomocy.

Zadanie 3: Realizacja programów profilaktycznych, adresowanych do osób dorosłych, rodziców oraz dzieci i młodzieży szkolnej, w tym osób z grup ryzyka nt. problematyki przemocy w rodzinie, metod wychowawczych bez użycia przemocy. Udzielanie specjalistycznej pomocy w zakresie promowania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci.

Realizacja zadania:

Wszystkie katowickie poradnie psychologiczno-pedagogiczne biorą czynny udział we wdrażaniu programów profilaktycznych, realizując zadania terapeutyczne oraz wspierające wychowawczą i edukacyjną funkcję katowickich placówek edukacyjnych, m.in. poprzez:

- organizowanie i prowadzenie na terenie przedszkoli oraz szkół, zajęć z zakresu profilaktyki uzależnień i zajęcia o charakterze psychoedukacyjnym, rozpoznawania emocji, relacji interpersonalnych, rozwiązywania problemów. Poradnie prowadzą ponadto poradnictwo dla rodziców, opiekunów, nauczycieli i wychowawców podczas diagnozowania, opiniowania i orzecznictwa realizowanego w Poradni;
- prowadzenie dyżurów konsultacyjnych oraz spotkań konsultacyjno-wspierających dla dzieci i młodzieży, rodziców oraz nauczycieli uczęszczających m.in. na zajęcia terapeutyczne w poradniach;
- organizowanie poradnictwa i konsultacji (telefoniczne oraz on-line) dla nauczycieli na terenie placówek i na terenie poradni oraz pomoc w rozwiązywaniu doraźnych problemów;
- podejmowanie działań mediacyjnych i interwencji kryzysowych zgodnie z potrzebami placówek;

- podejmowanie interwencji w sytuacji rozpoznawania przemocy, w tym zakładając „Niebieską Kartę”;
- uczestniczenie w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej;
- rozpowszechnianie wiedzy i informacji o procedurach postępowania (np. „Niebieska Karta”) w sytuacjach stosowania przemocy oraz miejscach, gdzie można uzyskać pomoc i wsparcie dla rodziny;
- prowadzenie indywidualnej terapii psychologicznej, pedagogicznej, czy logopedycznej dzieci i młodzieży (ofiar przemocy oraz sprawców przemocy) oraz spotkań terapeutycznych dla rodzin w sytuacji kryzysu, występowania zjawisk i zachowań o charakterze przemocowym;
- udzielanie rodzicom wsparcia emocjonalnego, wychowawczego oraz informacyjnego, a w sytuacjach trudnych kierowanie ich do placówek, gdzie może otrzymać bardziej specjalistyczną pomoc w zakresie zgłaszanych problemów;
- organizowanie pomocy uczniom z trudnościami w nauce (zajęcia wyrównawcze, fakultatywne, spotkania z pedagogiem);
- udzielanie specjalistycznej pomocy w zakresie promowania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci, bez użycia przemocy;
- przeprowadzanie badań diagnostycznych na potrzeby MOPS;
- upowszechnianie przez poradnie na swoim terenie, wiedzy i informacji o procedurach postępowania (np. „Niebieska Karta”) w sytuacjach stosowania przemocy w rodzinie oraz wskazywania miejsc, gdzie można uzyskać taką pomoc i wsparcie - w związku z wprowadzonymi przepisami dot. ochrony dziecka przed przemocą;
- organizowanie zajęć z uczniami i nauczycielami mających na celu wspieranie kondycji psychicznej dzieci i młodzieży;
- prowadzenie mediacji rówieśniczej na terenie szkół w sytuacjach kryzysowych i w sytuacjach przemocy;
- prowadzenie stałej współpracy ze środowiskiem lokalnym i instytucjami działającymi na rzecz dziecka i jego rodziny;
- udział pracowników w szkoleniach doskonalących, tj. m.in.: „Prawne uwarunkowania pracy z osobami pokrzywdzonymi”;
- stałą współpracę z psychologami, pedagogami i logopedami przedszkolnymi oraz szkolnymi;
- prowadzenie grupy wsparcia dla nauczycieli np.: „Radzenie sobie z zespołem klasowym, rozwiązywanie konfliktów, motywowanie do współpracy”, „Radzenie sobie ze stresem”;
- organizowanie warsztatów profilaktyczno-edukacyjnych z dziećmi i młodzieżą katowickich szkół, dotyczących przeciwdziałania przemocy rówieśniczej oraz radzenia sobie w sytuacjach trudnych, a także:

* warsztatów oraz prelekcji dla dzieci i młodzieży, w tym m.in.: „ABC emocji” - zajęcia dla dzieci doskonalące rozpoznawanie i nazywanie emocji, „Interwencja kryzysowa”, „Nasze zasady”, „Co to znaczy być życzliwym?”, „Wszyscy jesteśmy ważni. Szacunek”, „Jak radzić sobie ze stresem przed egzaminacyjnym”, „Radzenie sobie z kryzysem w okresie dojrzewania”, „Kuferek pomysłów”, „Zgodna współpraca w grupie”, „Język żyrafy”, „Emocje mój przyjaciel”, „Moje emocje”, „Stres na egzaminie i w życiu codziennym”, „Cyberprzemoc - jak zapobiegać”, „W świecie emocji”, „Jak oswoić stres”, „Poznajemy uczucia”, „Każdy z nas jest wyjątkowy”, „Ćwiczymy uważność i spokój z żabką”, „Poznajemy uczucia”, „Rozwiązywanie konfliktów”, „Jak się uczyć”, „Inny nie znaczy gorszy”, „Radzenie sobie ze stresem”, „Bezpieczni w sieci”, „Jestem przyjacielem przyrody”, „W świecie emocji”, „Małe kroczki”, „Jak rozwijać przyjazne relacje”, „Gadki z psem - profilaktyka przemocy”, „Uczymy się języka żyrafy”, „Dobrostan psychiczny”, „Tajemnice duże i małe”, „Raz dwa trzy zdrowe przedszkolaki to my”, „Jak rozwiązywać konflikty”, „Uważni i odważni”, „Projekt bohaterskiej wyobraźni profesora Ph. Zimbardo”, „Stres przed maturą”, „Profilaktyka depresji”, „Skuteczne techniki uczenia się”, „Co dalej po maturze?” oraz zajęcia integracyjne tj.: „Zgrana klasa”, „Moje emocje” i „Szacunek wobec innych”;

* warsztatów dla rodziców dzieci i młodzieży prowadzonych podczas działań edukacyjnych i upowszechniających wiedzę nt. prawidłowych metod wychowawczych, w tym m.in.: „Jak wspierać rozwój emocjonalno-społeczny dziecka w wieku przedszkolnym?”, „Mutyzm wybiórczy”, „Gotowość szkolna”,

„Wychowanie to wyzwanie”, „Wczesne wykrycie objawów wskazujących na możliwość występowania specyficznych trudności w czytaniu i pisaniu - badania przesiewowe Skalą Ryzyka Dysleksji”, „Samookaleczenia i inne zachowania niepożądane”, „Wspomaganie rozwoju dzieci w wieku wczesnoszkolnym I-III”, „Zachowanie ryzykowne nastolatków V-VIII”, „Jak wspierać koncentrację u dzieci w wieku przedszkolnym”, „Wychowanie to wyzwanie”, „Każdy z nas jest wyjątkowy”, „Poczucie własnej wartości”, „Rola rodziny w rozwoju młodego człowieka”, „Bezpieczeństwo dzieci w świecie nowoczesnych technologii”, „Odporność psychiczna dzieci i młodzieży”, „Komunikacja z nastolatkiem”, „Problemy wieku dorastania”;

* organizowanie spotkań konsultacyjno-wspierających, informacyjno-szkoleniowych oraz warsztatów i prelekcji dla rodziców, tj. m.in.: „Wychowanie miłością”, „Bezpieczeństwo dzieci w świecie nowoczesnych technologii”, „Fakty i mity o dorastaniu”, „Odporność psychiczna dzieci i młodzieży”, „Jak oswoić stres. Rozwijanie umiejętności konstruktywnego radzenia sobie ze stresem”, „Komunikacja z nastolatkiem”, „Problemy wieku dorastania”, „Kamienie milowe w rozwoju dzieci”, „Metody skutecznego uczenia i motywowania”, „Jak radzić sobie z lękiem i trudnymi emocjami”, „Rodzic jako doradca zawodowy”, „Zasady pracy z dzieckiem leworęcznym”.

W czasie spotkań z rodzicami realizowanych w poradniach analizowane są postawy rodzicielskie oraz poruszane tematy z zakresu psychologii rodziny, postaw rodzicielskich i problemów wychowawczych często prowadzących do sytuacji konfliktowych. Podczas rozmów modelowane są pozytywne oddziaływania wychowawcze w rodzinie, bez użycia przemocy. Upowszechniane są też materiały edukacyjne oraz informacje o miejscach, gdzie można uzyskać pomoc specjalistyczną.

Ponadto:

a) w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Nr 1:

- cyklicznie organizowane są zajęcia dla dzieci młodszych: „Metoda Dobrego Startu”, Trening Umiejętności Społecznych oraz zajęcia dla dzieci przejawiających zaburzenia w funkcjonowaniu emocjonalno-społecznym, które ukierunkowane są na niwelowanie występujących zaburzeń w rozwoju psychoruchowym, motywacyjnym i emocjonalnym;
- dla starszych dzieci w Poradni prowadzone są zajęcia z socjoterapii przeznaczone dla uczniów szkół podstawowych. Prowadzone są także zajęcia na terenie Domu Aniołów Stróżów i świetlicy środowiskowej św. Jacka, gdzie uczęszczają dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo lub mających problemy rodzinne;
- zrealizowano szkolenia dla nauczycieli, tj.: „Jak rozmawiać o trudnościach ucznia z rodzicami” i „Jak pracować z dzieckiem z trudnościami emocjonalnymi”;
- organizowano spotkania i szkolenia w ramach grupy wsparcia psychologów i pedagogów przedszkolnych, nauczycieli wychowania przedszkolnego oraz psychologów i pedagogów szkół ponadpodstawowych z terenu miasta Katowice, działającej przy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Nr 1, tj. m.in.: „Opinie i orzeczenia wydawane przez PPP dla dzieci w wieku przedszkolnym”, „Metoda wychowawcza - Pozytywna dyscyplina cz. II”;
- prowadzone są indywidualne terapie psychologiczne połączone z elementami terapii rodzin. W sytuacji bardziej skomplikowanej dzieci kierowane są na konsultacje psychiatryczne lub neurologiczne i później podejmowane są działania w kierunku pomocy indywidualnej (np. kształcenie specjalne, indywidualne nauczanie, skierowanie do innych placówek);
- w ramach Katowickiego Zespołu Doskonalenia Logopedów, działającego przy Poradni organizowane są spotkania warsztatowo-szkoleniowe (przy współpracy z Instytutem Języka Polskiego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach), tj. m.in.: „Sposoby oddychania jako element terapii logopedycznej, fizjoterapeutycznej wraz z relaksacją”.

b) w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Nr 2 im. ks. dr Stanisława Wilczewskiego, realizowany jest program „InterACT” kształtujący między innymi postawy tolerancji wobec inności.

c) w Specjalistycznej Poradni Rodzinnej prowadzona jest cyklicznie „Szkoła dla Rodziców” mająca na celu podnoszenie kompetencji wychowawczych i podnoszenie świadomości rodziców w zakresie przyczyn i skutków przemocy.

d) w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Nr 5 kontynuowany jest rekomendowany program profilaktyki zdrowia psychicznego „Spójrz inaczej”, który realizowany jest z uczniami szkół podstawowych. Poradnia w 2024 roku ponownie zaangażowana była w prace miejskiego zespołu koordynującego działania profilaktyki rówieśniczej, skierowanej do dzieci i młodzieży katowickich placówek oświatowych. Zgodnie z ustaleniami Zespołu ds. Miejskiej Profilaktyki Rówieśniczej, motywem przewodnim działań nadal był temat zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży w połączeniu z tematem uchodźczym oraz integracją międzykulturową i doświadczeniem kryzysu migracji. Na terenie Poradni zrealizowano cykl warsztatów dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych: „3D - doświadczenie daje doświadczenie. Warsztaty z zakresu osvajania stresu”. Podstawowym celem warsztatów było zwiększenie zrozumienia własnych emocji oraz emocji innych ludzi oraz rozwijanie kompetencji w zakresie radzenia sobie ze stresem. Działania warsztatowe miały na celu organizowanie doświadczeń korekcyjnych umożliwiających rozładowanie napięć poprzez różnorodne formy aktywności. Zajęcia były prowadzone metodami warsztatowymi, opartymi na aktywności własnej uczestników. Ćwiczenia oparte były na metodzie uczenia się przez doświadczenie, służyły doskonaleniu osobowości uczestników.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 5 brała też aktywny udział w Świątce Profilaktyki, który odbył się w dniu 25 października 2024 r. w Pałacu Młodzieży. Podczas święta podsumowano wszystkie działania profilaktyczne mijającego roku, rozstrzygnięto konkurs, którego laureaci zaprezentowali się na scenie dzieląc się swoimi doświadczeniami. Specjaliści poradni moderowali rozmowy z publicznością oraz przeprowadzili ćwiczenia relaksacyjne. W drugiej części imprezy odbyła się debata dotycząca sztucznej inteligencji w życiu codziennym.

W ramach realizowanej przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną Nr 5 II edycji programu „Szkoła dla Rodziców”, w II półroczu 2024r. odbył się cykl dziesięciu czterogodzinnych spotkań dwóch specjalistów poradni z grupą rodziców. Moduł przeprowadzono w oparciu o zakończony cykl szkoleń „Szkoła dla rodziców” oraz „Rodzeństwo bez rywalizacji”. Po zakończonych zajęciach podjęto decyzję o stworzeniu grupy wsparcia.

W ramach podpisanego przez miasto Katowice porozumienia z UNICEF w sprawie współpracy w zakresie pomocy dla dzieci i rodzin z Ukrainy uciekających przed wojną, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 5 w roku 2024 nadal realizowała projekt „Nasze lepsze jutro”. W ramach projektu zaplanowano i zrealizowano m.in.: spotkania konsultacyjne oraz cykliczne zajęcia terapeutyczne na terenie placówki oraz placówek rejonowych. Realizowane w ramach projektu obszary działania:

- „Newton - nic na siłę” - sfera rozwoju i wsparcia funkcji emocjonalnych i społecznych;
- „Wielkie dzieci małe rzeczy - Wielkie rzeczy małe dzieci” - sfera rozwoju i wsparcia funkcji poznawczych, percepcyjnych i motorycznych;
- „Moc komunikacji w języku” - sfera rozwoju funkcji językowych i komunikacyjnych;
- „Pokaż swoje kreatywne Ja” - sfera rozwoju i wsparcia rozwoju osobistego;
- „Kim będę w przyszłości?/Kim zostanie moje dziecko?” - sfera rozwoju i wsparcia w zakresie doradztwa zawodowego.

W ramach powyższych obszarów odbywały się zajęcia indywidualne i grupowe dla wszystkich grup wiekowych (przedszkolaki, uczniowie szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych). Zajęcia w głównej mierze kierowane są do dzieci i młodzieży z Ukrainy (uchodźców), jednak mogą też w nich brać udział pozostali wychowankowie/uczniowie z placówek rejonowych.

Zadanie 4. Współpraca z mediami w zakresie upowszechnienia informacji i wiedzy dotyczącej przemocy domowej i wynikających z niej problemów wtórnych oraz sposobów postępowania i formach pomocy.

Realizacja zadania:

Każda z instytucji i służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej posiada informacyjne strony internetowe, gdzie można uzyskać konkretną informację o miejscach udzielających pomocy, np. Komenda Miejska Policji, Komisariaty Policji, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej itp. W 2024 roku 11 429 osób odwiedziło strony internetowe Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach dotyczące obszaru przeciwdziałania przemocy domowej.

W maju Kierownik Ośrodka Interwencji Kryzysowej wziął udział w nagraniu programu telewizyjnego „Ktokolwiek Widział Ktokolwiek Wie”, gdzie została poruszona tematyka dotycząca przeciwdziałania przemocy względem dzieci. Całą rozmowę z nagrania telewizyjnego umieszczono także na portalu YOUTUBE.

Pod koniec września Kierownik ponownie wziął udział w nagraniu programu telewizyjnego „Ktokolwiek Widział Ktokolwiek Wie” w którym została poruszona tematyka przemocy w związku ze zbliżającym się Międzynarodowym Dniem bez Przemocy (02.10.2024 r.)

Dnia 15.10.2024r. Kierownik OIK został zaproszony do programu publicystycznego „Temat Do Dyskusji” w Radio Katowice, gdzie wraz z posłanką Urszulą Koszucką odbyła się rozmowa dotycząca przeciwdziałania przemocy względem dzieci, poruszono również kwestie działań podjętych przez MOPS Katowice na rzecz Kampanii dzieciństwa bez przemocy.

Pracownik Poradni Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 3 systematycznie bierze udział w audycjach psychologicznych emitowanych w Radio eM (grupy eM media), w ramach których poruszane są m.in. tematy wspierania rozwoju dziecka i rodziny, rozwoju jego zainteresowań i emocji, spędzania czasu wolnego przez rodzinę, czy konstruktywnych metod korekcji zachowania dzieci bez uciekania się do przemocy.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 5 współpracuje z mediami w zakresie upowszechniania informacji i wiedzy dotyczącej przemocy domowej oraz wynikających z niej problemów wtórnych, a także sposobów postępowania i formach pomocy.

·Wież.pl "Pomagać, czyli dawać przestrzeń" podcast z serii "Oto człowiek", w którym Katarzyna Jabłońska rozmawia z s. Anną Bałchan 2024

<https://www.facebook.com/PoMOCStowarzyszenie/posts/594150326449172>

·MOCNY PODCAST "Bóg zstąpił do piekieł" Rozmowa ks. Adriana Chojnickiego z s. Anną Bałchan 2024

·Misyjne.pl "Zakonnice to fajne babki są!" Wywiad z s. Anną Bałchan 2024

·Wywiad: <https://katowice.wyborcza.pl/katowice/7,35063,31569393,porzucona-afrykanka-z-dzieckiem-laduje-na-slaskiej-ulicy-handel.html>

·Wywiad: <https://www.ekai.pl/siostra-balchan-wszyscy-mozemy-stac-sie-ofiarami-handlu-ludzmi/>

Komenda Miejska Policji w Katowicach w 2024 roku podejmowała szereg działań nakierowanych na zwiększenie świadomości mieszkańców Katowic i poprawę ich bezpieczeństwa. Zorganizowane zostało 15 spotkań na rzecz zapobiegania przemocy domowej, w których wzięło udział 447 odbiorców. Celem spotkań było podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy, kształtowanie konstruktywnych postaw obywatelskich wobec zjawiska przemocy domowej – profilaktyka i edukacja, szczególnie w zakresie przemocy ekonomicznej, seksualnej oraz cyberprzemocy. W roku 2024 zrealizowano następujące działania:

- „Samoobrona dla kobiet” – spotkania obejmowały wykład edukacyjny dla kobiet nt. przemocy domowej oraz prelekcje z zakresu bezpieczeństwa osobistego dotyczące zapobiegania napadom, kradzieżom „na wyrwę”, zgwałceniom oraz ćwiczenia fizyczne.
- „Niebezpieczne Związki” – spotkanie edukacyjno-informacyjne z młodzieżą.
- „Biała Wstążka” – happening z okazji Międzynarodowego Dnia Eliminacji Przemocy Wobec Kobiet.

Ponadto zagadnienie przemocy domowej było poruszane każdorazowo podczas festynów i innych eventów, gdzie tworzone było stanowisko profilaktyczne. Na stronach internetowych Komendy Miejskiej Policji w Katowicach były także publikowane artykuły oraz informacje nt. przeciwdziałania przemocy domowej, oraz posty na fanpage „Policja Katowice” na portalu społecznościowym facebook.

Wskaźniki i prognozy/potrzeby

Nazwa wskaźnika	2021	2022	2023	2024	Prognoza/ potrzeby 2025
liczba informatorów, ulotek	z zasobów poprzednich lat	z zasobów poprzednich lat	z zasobów poprzednich lat	z zasobów poprzednich lat	Planuje się wydruk nowych ulotek

liczba realizowanych programów w MOPS; projektów o charakterze edukacyjnym, profilaktycznym;	1	1	2	1	1
liczba osób odwiedzających strony internetowe Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach dotyczące obszaru przeciwdziałania przemocy domowej	10 546	9320	12 337	11 429	11500

Komentarz

Ulotki/informatory instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej są skierowane zarówno dla osób doznających, jak i stosujących przemoc domową oraz jej świadków. W 2024 roku przygotowano projekt ulotek do druku, bazując na już posiadanych. Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach udostępnia stronę internetową dotyczącą pomocy w sytuacji przemocy domowej. Strona odnotowała w stosunku do poprzedniego roku mniej odsłon osób zainteresowanych obszarem dotyczącym przeciwdziałania przemocy domowej, ale nadal jest to znaczny wzrost w stosunku do 2022. Forma przekazywania informacji drogą internetową o miejscach pomocy jest jednym ze skuteczniejszych sposobów docierania do szerokiego grona osób uwikłanych w problem przemocy.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w 2024 r. realizował jeden program edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową pt. Program korekcyjno-edukacyjny dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc.

Program prowadzony był w formule grupowej.

Koordynator: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach.

Realizatorzy: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Komenda Miejska Policji, Wydział Polityki Społecznej, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne prowadzone przez miasto Katowice, organizacje pozarządowe, kościoły lub związki wyznaniowe.

Priorytet 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

Cele:

- Zapewnienie kompleksowej pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie i członkom ich rodzin.
- Zwiększenie efektywności działań interwencyjnych, w tym prawnych nakierowanych na ochronę osób dotkniętych przemocą domową.
- Ochrona i udostępnienie specjalistycznej pomocy dziecku krzywdzonemu.

Zadanie 1: Rozszerzenie usług adresowanych do rodzin z problemem przemocy w rodzinie - udostępnienie poradnictwa specjalistycznego, w tym prawnego, usług w formie interwencji kryzysowej, schronienia w ramach interwencji kryzysowej, pomocy psychologicznej, w tym terapeutycznej członkom rodzin z problemem przemocy, prowadzenia telefonu zaufania.

Realizacja zadania:

Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach udziela pomocy rodzinom w sytuacjach kryzysowych i rodzinom z problemem przemocy - ze szczególnym uwzględnieniem ochrony dziecka. Pomoc skierowana jest do osób doznających przemocy, osób stosujących przemoc i świadków przemocy.

Z rodzinami prowadzona jest systematyczna praca w oparciu o indywidualny plan pomocy socjalnej i psychologicznej. Obejmuje ona indywidualne poradnictwo specjalistyczne, w tym prawne, grupowe formy poradnictwa oraz wizyty w środowisku.

W związku z koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa osobom doznającym przemocy, Ośrodek zapewnia schronienie dla osób, które ze względu na kryzysową sytuację nie mogą przebywać w dotychczasowym miejscu zamieszkania.

W Ośrodku udzielono 807 porad specjalistycznych, 1 034 konsultacji indywidualnych oraz zorganizowano 38 spotkań rodzinnych.

Kategorie spraw	2021 rok	2022 rok	2023 rok	2024 rok
Łączna liczba klientów objętych pomocą, w tym:	845	879	874	834
Osoby doznające przemocy (osoby dorosłe)	231	191	186	169

Osoby stosujące przemoc	121	122	159	134
Dzieci	56	44	35	48
Inne kryzysy, w tym:	437	522	494	483
Konsultacje rodzinne/ grupowe (ilość spotkań)	21	35	38	38
Pomoc rodzinie z problemem alkoholowym	229	233	209	121

Źródło: dane Ośrodka Interwencji Kryzysowej MOPS za: 2021 r., 2022 r., 2023 r., 2024 r

W okresie od 1 lutego do 30 listopada 2024 roku Miasto Katowice dofinansowywało zadanie publiczne pod nazwą „Prowadzenie poradnictwa dla kobiet i dzieci doświadczających przemocy w rodzinie” realizowane przez Stowarzyszenie „Po MOC” dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej w Katowicach. Projekt stanowił kompleksową ofertę pomocy specjalistycznej dla kobiet i ich dzieci pozostających w trudnej sytuacji życiowej (m.in. ofiar przemocy, handlu ludźmi, przymusowej prostytucji). W skład kompleksowego wsparcia wchodziło m.in:

- zapewnienie informacji o promocji na temat oferowanego wsparcia wśród potencjalnej grupy docelowej,
- prowadzenie dyżurów rekrutacyjnych do projektu,
- pomoc uczestnikom projektu w autoidentyfikacji, pomoc w odnalezieniu motywacji do zmian w swoim życiu, które będą prowadziły do rozwiązania problemów życiowych,
- prowadzenie pomocy specjalistycznej obejmującej: poradnictwo prawne (konsultacje prawne, przygotowywanie pism urzędowych itp.), terapeutyczne (terapia indywidualna prowadzona przez certyfikowanego terapeutę z wieloletnim stażem).

Udzielono 200 godzin poradnictwa prawnego 54 kobietom, 100 godzin terapii indywidualnej 14 kobietom, 90 godzin konsultacji/spotkań motywacyjnych ze specjalistą ds. diagnozy 31 kobietom. Łącznie z projektu w 2024 r. skorzystało 99 osób.

Od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r. zrealizowano zadanie finansowane przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji pn.: „Prowadzenie Krajowego Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnego dla ofiar handlu ludźmi”. W ramach projektu udzielono wsparcia 12 osobom (6 dorosłym, 6 dzieciom).

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 roku Miasto Katowice finansowało zadanie publiczne pod nazwą: „Przeciwdziałanie problemom uzależnień i przemocy domowej poprzez prowadzenie telefonu zaufania” realizowane przy ul. Ks. Bpa Herberta Bednorza 22 w Katowicach przez Katowickie Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Dwójka”.

Podstawowym celem realizowanego zadania było:

- prowadzenie telefonu zaufania, w szczególności z zakresu problemów alkoholowych i narkomanii oraz przemocy domowej,
- prowadzenie rozmów motywujących do podjęcia działań terapeutycznych,
- zapewnienie rozmówcom poczucia bezpieczeństwa psychicznego, zainteresowania i pomocy w rozwiązaniu przedstawionego problemu,
- udzielanie informacji o miejscach i formach pomocy specjalistycznej osobom doświadczającym przemocy oraz znajdującym się w sytuacji kryzysowej,
- zwiększenie dostępności oferty pomocowej dla osób doświadczających przemocy domowej.

Zadanie realizowane było poprzez:

- stworzenie możliwości kontaktu telefonicznego osobom potrzebującym wsparcia, informacji, porady, w przeanalizowaniu i określeniu problemu,
- dostarczenie informacji na temat realnych możliwości jego rozwiązania poprzez kierowanie do placówek profesjonalnej pomocy oraz zmotywowanie do podjęcia działań dla jego rozwiązania i uchronienia przed powstawaniem kolejnych,
- pomoc w rozpoznaniu i nazwaniu trudności, analizowaniu możliwych dla zainteresowanych sposobów postępowania w danej sytuacji, szukaniu oparcia i wsparcia w sobie i najbliższym otoczeniu.

Telefon zaufania funkcjonował codziennie w godzinach od 18.00 do 6.00 pod numerem: 694 952 067, obsługiwały go osoby przeszkolone w tym zakresie, z długoletnim doświadczeniem.

Odbiorcami usług były m. in. osoby uzależnione oraz członkowie rodzin, w których występują problemy związane z uzależnieniami oraz przemocą domową, a także wszystkie osoby, które znalazły się w sytuacji kryzysowej i szukały pomocy.

Łączna liczba przeprowadzonych rozmów telefonicznych: 1822, w tym 227 związanych z problemami przemocy.

Zadanie 2: Realizacja edukacyjnych i terapeutycznych, grupowych programów adresowanych do osób doznających przemocy, nakierowanych na łagodzenie odroczonej szkody wynikającej z doznawania przemocy.

Realizacja zadania:

W 2024 w Ośrodku Interwencji Kryzysowej nie został realizowany „Program Pomocy Psychologicznej dla osób doznających przemocy domowej” ze względu na brak osób chętnych do udziału.

Zadanie 3: Udzielanie specjalistycznej pomocy ofiarom przemocy, w tym dzieciom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Realizacja zadania:

Specjalistyczną formą pomocy objęto w Ośrodku Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach 48 dzieci, w tym pomocą psychologiczną i pedagogiczną. Praca z dzieckiem realizowana była w połączeniu z pracą z opiekunem, który jest osobą bezpieczną dla dziecka oraz działaniami interwencyjnymi wobec opiekuna/rodzica, który nie był osobą bezpieczną dla dziecka.

Z miejsca schronienia w ramach realizowanego zadania publicznego pod nazwą „Zapewnienie schronienia wraz z wyżywieniem dla kobiet i kobiet z dziećmi (mieszkanek Katowic), doświadczających przemocy, znajdujących się w sytuacjach kryzysowych, jak również ofiar przymusowej prostytucji” skorzystało ogółem 6 dzieci.

Zadanie 4: Realizacja działań interwencyjnych i postinterwencyjnych w ramach procedury „Niebieskie Karty” policji, pomocy społecznej, oświaty, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ochrony zdrowia oraz koordynacja pracy Grup Diagnostyczno -Pomocowych:

- monitoring sytuacji rodzin z problemem przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Realizacja zadania:

Działania interwencyjne w ramach procedury „Niebieskie Karty” realizowane były zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Poniższa tabela przedstawia dane liczbowe dotyczące realizacji procedury „Niebieskie Karty”.

Lp.	Kategorie spraw	2021 rok	2022 rok	2023 rok
1	Procedura „Niebieskie Karty” – liczba spraw łącznie prowadzonych	856	918	951
2	Procedura „Niebieskie Karty” – liczba spraw uruchomionych	316	374	428
3	Procedura „Niebieskie Karty” Policji – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego.	191	243	268
4	Procedura „Niebieskie Karty” pomocy społecznej – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego	91	87	97
5	Wnioski o zwołanie Grup Diagnostyczno-Pomocowych – liczba wniosków sporządzonych i zatwierdzonych przez Zespół Interdyscyplinarny	316	374	428
6	Procedura „Niebieskie Karty” Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego	1	0	2
7	Procedura „Niebieskie Karty” Oświaty – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego	21	32	45
8	Procedura „Niebieskie Karty” Ochrony Zdrowia – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego	12	12	16
9	Procedura „Niebieskie Karty” Organizacje pozarządowe – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego	-	-	0
10	Liczba spotkań Grup Diagnostyczno-Pomocowych	1031	1378	1417

11	Liczba zakończonych „Niebieskich Kart”	318	400	436
----	--	-----	-----	-----

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej za: 2021 r., 2022 r., 2023 r.

L.p	Kategorie spraw	2024
1.	Procedura „Niebieskie Karty” – liczba spraw łącznie prowadzonych	877
2.	Procedura „Niebieskie Karty” – liczba spraw uruchomionych	499
3.	Procedura „Niebieskie Karty” wszczęta przez funkcjonariusza policji – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego.	283
4.	Procedura „Niebieskie Karty” wszczęta przez pracownika socjalnego – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego.	82
5.	Procedura „Niebieskie Karty” wszczęta przez nauczyciela – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego.	46
6.	Procedura „Niebieskie Karty” wszczęta przez pracownika Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego.	2
7.	Procedura „Niebieskie Karty” wszczęta przez osobę wykonującą zawód medyczny – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego.	13
8.	Procedura „Niebieskie Karty” wszczęta przez pedagoga, psychologa, terapeutę – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego.	65
9.	Procedura „Niebieskie Karty” wszczęta przez asystenta rodziny- liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego.	8
10.	Wnioski o zwołanie Grup Diagnostyczno- Pomocowych – liczba wniosków sporządzonych i zatwierdzonych przez Zespół Interdyscyplinarny.	499
11.	Liczba spotkań Grup Diagnostyczno-Pomocowych	1771
12.	Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	410

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej za 2024 r.

·Na terenie miasta działało 11 stałych Grup Diagnostyczno-Pomocowych. Koordynatorzy ds. przeciwdziałania przemocy domowej odpowiedzialni byli za organizowanie spotkań Grup Diagnostyczno-Pomocowych. W roku sprawozdawczym zorganizowano 1771 spotkań Grup Diagnostyczno-Pomocowych, których zadaniem było planowanie działań postinterwencyjnych, monitoring sytuacji w rodzinie pod kątem bezpieczeństwa, organizowanie pomocy rodzinie z problemem przemocy.

·W ramach działań Grup Diagnostyczno-Pomocowych w Terenowych Punktach Pomocy Społecznej oraz Schronisku dla Bezdomnych Kobiet i Kobiet z Dziećmi zapraszano osoby wskazane jako doznające przemocy domowej. Podczas spotkań sporządzono 178 „Niebieskich Kart cz. C”.

·Monitorowano sytuację rodziny objętej procedurą „Niebieskie Karty” w trakcie jej prowadzenia oraz po zakończeniu procedury. Monitoringiem objęto 877 rodzin.

Zadanie 5: Zapewnienie schronienia osobom doznającym przemocy domowej.

Realizacja zadania:

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 roku Miasto Katowice dofinansowywało zadanie publiczne pod nazwą: „Przeciwdziałanie problemom uzależnień i przemocy domowej poprzez udzielenie schronienia” realizowane przez Stowarzyszenie PoMOC dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej.

Podstawowym celem realizowanego zadania było przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym poprzez udzielenie schronienia kobietom i ich dzieciom doświadczającym przemocy, znajdującym się w sytuacjach kryzysowych, przerwanie przemocy i odseparowanie od sprawcy.

Zadanie realizowane było poprzez:

- udzielenie bezpiecznego schronienia wraz z wyżywieniem,
- oddzielenie od sprawcy przemocy,

- udzielanie specjalistycznej pomocy w zależności od indywidualnych potrzeb: poradnictwo terapeutyczne, socjalne, prawne, opieka case menagera poprzez pomoc w pokonaniu trudności oraz zmniejszeniu najdotkliwszych objawów reakcji kryzysowej, udzielenie informacji o dostępnych formach pomocy i pomoc w jej zorganizowaniu, wsparcie w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowej, porady prawne, pomoc terapeutyczną,
- towarzyszenie w codziennych czynnościach,
- rozwijanie umiejętności wychowawczych,
- edukację w zakresie zdrowego życia,
- naukę gospodarowania,
- motywowanie do podjęcia terapii i zmian w życiu beneficjentów.

Udzielenie schronienia wraz z wyżywieniem dla kobiet i kobiet z dziećmi odbywało się:

- całodobowo,
- bez skierowania z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- bez względu na dochód,
- na okres do trzech miesięcy, w wyjątkowych przypadkach po uprzednio uzyskanej zgodzie Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, możliwe było przedłużenie pobytu.

Załatwianie spraw formalnych związanych z przyjęciem do Ośrodka odbywało się od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 16.00.

W 2024 roku udzielono schronienia wraz z wyżywieniem dla 6 kobiet i ich 6 dzieci (w tym 3 osobom po uprzednio uzyskanej zgodzie Dyrektora MOPS Katowice - ze względu na trudną sytuację w rodzinie - został przedłużony pobyt powyżej trzech miesięcy), w tym osób doznających przemocy domowej – 3 kobiety i 2 dzieci.

Zaspokajanie potrzeb bytowych poprzez zapewnienie w szczególności:

- schronienia z możliwością przyjąć przez całą dobę,
- samodzielnego miejsca do spania,
- wyposażenia w niezbędne meble,
- pościeli i bielizny pościelowej,
- możliwości korzystania z usług sanitarnych,
- miejsca do zajęć grupowych dla kobiet i dzieci,
- możliwości samodzielnego przygotowania posiłków z produktów zakupionych przez placówkę.

Udzielanie specjalistycznej pomocy, w zależności od potrzeb – poradnictwa psychologicznego, socjalnego lub prawnego, w ramach którego kobiety mogą skorzystać z:

- pomocy w pokonaniu trudności oraz zmniejszeniu najdotkliwszych objawów reakcji kryzysowej (lęk, napięcie, utrata poczucia bezpieczeństwa),
- informacji o dostępnych formach pomocy, a w razie potrzeby pomoc w jej zorganizowaniu, wsparcia w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowej,
- pomocy psychologicznej, terapeutycznej w formie indywidualnej – terapia indywidualna miała na celu motywowanie i pomoc w rozpoczęciu procesu zmian, jak i edukacji w zakresie rozwiązywania problemów,
- porad prawnych - w punkcie konsultacyjnym Wnioskodawcy (w wyjątkowych sytuacjach w Ośrodku) odbywały się konsultacje z prawnikiem, które obejmowały prowadzenie poradnictwa, jak i pomoc w przygotowaniu wszelakich pism oraz dokumentów w zależności od problemu i potrzeb uczestniczek zadania,

- opieka case managera – przez cały pobyt w ośrodku case manager pomagał uczestniczkom w przezwyciężaniu traumy i lęków, wspierał oraz towarzyszył paniom podczas rozwiązywania trudnych sytuacji, w załatwianiu urzędowych spraw, pomagał i wspierał podczas podjęcia ważnych życiowych decyzji, motywował do podjęcia leczenia w przypadku uzależnień i/lub współuzależnień.

Zadanie 6: Zabezpieczenie potrzeb socjalno-bytowych rodzin z problemem przemocy.

Realizacja zadania:

Pracownicy socjalni Terenowych Punktów Pomocy Społecznej objęli pomocą socjalną 463 rodziny z problemem przemocy. Pomoc i praca socjalna z rodziną realizowana była z wykorzystaniem interdyscyplinarnej procedury „Niebieskie Karty”, w ramach Grupy Diagnostyczno-Pomocowej tj. we współpracy z dzielnicowymi, pedagogami, kuratorami i członkami Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W przypadku każdej rodziny korzystającej z pomocy Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach rozeznawana była jej sytuacja socjalna.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił 9 rodzinom pomocy nakierowanej na uzyskanie mieszkania socjalnego.

Zadanie 7: Realizowanie działań w ramach interwencji związanych z ochroną, zabezpieczeniem dziecka.

Realizacja zadania:

W 2024 roku pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach podjęli 739 interwencji w środowisku w związku z przemocą domową lub podejrzeniem występowania przemocy domowej. W wyniku interwencji podjęto decyzję o zabezpieczeniu 35 dzieci w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Zadanie 8: Przygotowanie osób doznających przemocy domowej do uczestnictwa w procedurach prawnych, ochrony dziecka, jako świadka w procesie karnym, tworzenie bezpiecznych warunków do przesłuchań dzieci oraz osób dorosłych dotkniętych przemocą domową.

Realizacja zadania:

·Klienci Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach objęci byli pomocą w zakresie przygotowania do działań prawnych. Praca obejmowała dorosłych i dzieci. W ramach bezpłatnego poradnictwa prawnego w Ośrodku Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach udzielono 300 porad prawnych.

·Stowarzyszenie „PoMOC” dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej udzieliło 200 godzin porad prawnych.

Rozpowszechniano informację o bezpłatnych poradach prawnych na terenie miasta Katowice poprzez rozprowadzanie ulotek informacyjnych i informację na stronie internetowej.

Działania prawne związane z przestępstwami przeciwko rodzinie przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Kategoria spraw	Prokuratura Katowice Północ	Prokuratura Katowice Zachód	Prokuratura Katowice Południe	Prokuratura Katowice Wschód	Razem
1.	Liczba postępowań w związku z przemocą w rodzinie	111	103	125	155	494
2.	Liczba oskarżonych	23	9	24	25	81
3.	Liczba spraw umorzonych	28	36	41	51	156
4.	Liczba odmów wszczęcia postępowań	47	49	31	52	179
5.	Środek zapobiegawczy – zakaz kontaktowania	23	10	23	13	69
6.	Środek zapobiegawczy – nakaz opuszczenia lokalu	18	6	15	10	49
7.	Środek zapobiegawczy – tymczasowy areszt	2	3	2	2	9

Źródło : dane za 2024 r. z Prokuratury Katowice – Wschód, Zachód, Północ, Południe

Zadanie 9. Prowadzenie i rozpowszechnienie informacji o miejscach pomocy, telefonach zaufania dla osób doznających przemocy domowej.

Realizacja zadania:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach współpracuje z Katowickim Stowarzyszeniem Trzeźwościowym „Dwójka” w zakresie prowadzenia telefonu zaufania dla mieszkańców Katowic. Funkcjonowanie telefonu zaufania codziennie w godzinach 18.00-6.00 umożliwia osobom doznającym przemocy, bądź znajdującym się w innych sytuacjach kryzysowych uzyskanie wsparcia, pomocy w przeanalizowaniu i doprecyzowaniu spraw do rozwiązania oraz dostarczenie informacji o miejscach, a także formach pomocy specjalistycznej.

W 2024 r. łączna liczba przeprowadzonych rozmów telefonicznych: 1822, w tym 227 związanych było z problemami przemocy, a pozostałe 1595 rozmów dotyczyło kwestii uzależnień i innych kryzysów.

Prowadzenie i rozpowszechnienie informacji o miejscach pomocy odbywało się poprzez ulotki, stronę internetową, udział przedstawicieli Ośrodka Interwencji Kryzysowej w akcjach informacyjnych.

Wskaźniki i prognoza/potrzeby

Nazwa wskaźnika	2021	2022	2023	2024	Prognoza/ potrzeby 2025
Liczba osób doznających przemocy, które skorzystały ze wsparcia Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	231	191	186	169	170
Liczba dzieci dotkniętych przemocą korzystających ze wsparcia Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	56	44	35	48	50
Liczba dzieci korzystających z miejsca schronienia stowarzyszenia POMOC	5	6	9	6	8
Liczba dzieci, na rzecz których przeprowadzono interwencję, w celu zapewnienia bezpieczeństwa	15	22	34	35	35
Liczba „Niebieskich Kart” uruchomionych przez uprawnione służby i instytucje:					
·Policja	191	241	268	-	-
·Pomoc społeczna	91	87	97	-	-
·Oświata	21	32	45	-	-
·Ochrona zdrowia	12	12	16	-	-
·Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	1	0	2	-	-
·Organizacje pozarządowe	-	-	0	-	-
Liczba spraw prowadzonych przez organy ścigania	439	404	399	494	494
Liczba osób korzystających z miejsc schronienia	15	14	18	12	14
Liczba osób korzystających z realizowanych programów terapeutycznych i edukacyjnych	21	20	30	7	12
Liczba udzielonych porad:	2021	2022	2023	2024	Prognoza/ potrzeby 2025
Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach udzielił:					
- porad prawnych	330	287	357	300	300
-porad specjalistycznych	583	643	671	807	810
-spotkań rodzinnych	21	35	38	38	40
Stowarzyszenie „Po MOC” dla Kobiety i Dzieci im. Marii Niepokalanej:					
-udzieliło porad prawnych	189	153	179	200	200
-zrealizowało terapii indywidualnych	75	13	60	100	100
-udzielone konsultacje motywujące ze specjalistą ds. diagnozy	90	36	40	90	90

Z uwagi na nowelizację Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy zmianie uległy przepisy dotyczące instytucji uprawnionych do wszczynania procedury „Niebieskie Karty”. Zgodnie z aktualnym stanem prawnym

wskazany został katalog zawodów uprawnionych do wypełniania formularza „Niebieskie Karty cz. A”, co przedstawia poniższa tabela.

L.P	Nazwa wskaźnika	2024	Prognoza/ potrzeby 2025
1.	Procedura „Niebieskie Karty” – liczba spraw łącznie prowadzonych	877	880
2.	Procedura „Niebieskie Karty” – liczba spraw uruchomionych	499	500
3.	Procedura „Niebieskie Karty” wszczęta przez funkcjonariusza policji – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego.	283	290
4.	Procedura „Niebieskie Karty” wszczęta przez pracownika socjalnego – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego.	82	85
5.	Procedura „Niebieskie Karty” wszczęta przez nauczyciela – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego.	46	50
6.	Procedura „Niebieskie Karty” wszczęta przez pracownika Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego.	2	5
7.	Procedura „Niebieskie Karty” wszczęta przez osobę wykonującą zawód medyczny – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego.	13	15
8.	Procedura „Niebieskie Karty” wszczęta przez pedagoga, psychologa, terapeutę – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego.	65	70
9.	Procedura „Niebieskie Karty” wszczęta przez asystenta rodziny- liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego.	8	10
10.	Wnioski o zwołanie Grup Diagnostyczno-Pomocowych – liczba wniosków sporządzonych i zatwierdzonych przez Zespół Interdyscyplinarny.	499	500
11.	Liczba spotkań grup diagnostyczno -pomocowych	1771	1800
12.	Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	410	415

Komentarz

Od trzech lat systematycznie wzrasta liczba sporządzanych „Niebieskich Kart” i podejmowanych w tym obszarze działań. Taka zmiana może wynikać z doskonalenia współpracy pomiędzy instytucjami. Interdyscyplinarna formuła pracy w tym obszarze zwiększa efektywność działań. Wzrasta również świadomość społeczna dotycząca zjawiska przemocy i możliwości szukania skutecznej pomocy w procedurach interwencyjno-pomocowych z tym zjawiskiem związanych.

Ujawnienie przemocy pozwala na zapewnienie kompleksowej pomocy osobom doznającym przemocy domowej i członkom ich rodzin zwiększając skuteczność działań w formie pomocy specjalistycznej (psychologicznej, prawnej, socjalnej). Przyczynia się także do wzrostu świadomości społecznej zarówno przedstawicieli służb i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy jak i osób potrzebujących pomocy.

Ciągle wysoka pozostaje liczba spraw, w których odmówiono wszczęcia postępowania i umorzono postępowania przy niskiej karalności osób stosujących przemoc domową.

Koordinator: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach.

Realizatorzy: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne prowadzone przez miasto Katowice, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacje pozarządowe, Kościoły lub związki wyznaniowe.

Priorytet 3. Oddziaływania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cel:

- Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Zadanie 1: Poszerzenie oferty oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową, o charakterze edukacyjno-korekcyjnym o działania terapeutyczne realizowane zarówno przez podmioty samorządowe, jak i organizacje pozarządowe oraz wypracowanie pomiędzy nimi zasad współpracy.

Realizacja zadania:

Oddziaływania interwencyjno-motywuujące wobec osób stosujących przemoc domową w poprzednich latach realizowane były we współpracy z policją (w ramach procedury „Niebieskie Karty”), kuratorami sądowymi dla dorosłych i pracownikami socjalnymi. Wypracowano wówczas zasady kierowania osób stosujących przemoc do udziału w programie edukacyjno-korekcyjnym w oparciu o kontrakt. W związku z nowelizacją Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej zmianie uległ sposób kierowania osób stosujących przemoc domową do udziału w w/w programie. Obecnie to grupa diagnostyczno-pomocowa kieruje te osoby do udziału w programie zarówno poprzez motywowanie i dobrowolne zgłoszenie się osoby, jak również poprzez sporządzenie stosownego wniosku przekazywanego do Zespołu Interdyscyplinarnego.

W 2024 roku zrealizowano jedną edycję „Programu grupy korekcyjno-edukacyjnej dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc domową”. W zajęciach wzięło udział łącznie 7 osób. Edycja programu miała miejsce w okresie od stycznia do kwietnia. Zajęcia rozpoczęło 7 osób i ukończyło 6 osób.

Oddziaływaniami indywidualnymi w Ośrodku Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach objętych zostało 134 osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej, z którymi przeprowadzono rozmowy motywujące.

Zadanie 2: Monitorowanie efektów programów edukacyjno-korekcyjnych i terapeutycznych adresowanych do osób stosujących przemoc.

Realizacja zadania:

Monitorowano sytuację domową pod kątem występowania przemocy domowej wobec 45 osób, które zakończyły w przeszłości udział w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc domową. Ustalono, że w 2024 roku 44 osoby zachowywały się spokojnie, natomiast 1 osoba zachowywała się agresywnie wobec bliskich.

Zadanie 3: Realizacja działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w tym zastosowanie środków zapobiegawczych (np. nakaz opuszczenia lokalu i zakaz kontaktowania).

Realizacja zadania:

W 2024 roku przeprowadzono 2172 interwencji domowych patroli interwencyjnego Policji, w których w 310 przypadkach uruchomiono procedurę „Niebieskie Karty”. W 80 interwencjach, osoby podejrzewane o stosowanie przemocy domowej zostały zatrzymane.

Liczba postępowań wszczętych przez policję w sprawie przemocy związanej z art. 207 kk wyniosła w 2024 roku 307 spraw. Wobec 53 osób sporządzono akt oskarżenia, a wobec 8 osób zastosowano nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Prokuratura wszczęła 494 postępowań w związku z przestępstwami przeciwko rodzinie, w tym związanych z art. 207, w 81 przypadkach sformułowała akt oskarżenia, w 69 przypadkach nałożyła zakaz kontaktowania się, w 49 przypadkach nakaz opuszczenia lokalu, a w 9 przypadkach nałożyła tymczasowy areszt. W 156 przypadkach umorzyła sprawy, w 179 przypadkach odmówiła wszczęcie postępowania.

W 2024 roku Grupy Diagnostyczno-Pomocowe w ramach procedury „Niebieskie Karty” skierowały do „Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc domowej” 19 osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej.

Zadanie 4: Podejmowanie rozmów interwencyjnych i motywujących z osobami stosującymi przemoc domową, w tym z osobami z problemem alkoholowym, które stosują przemoc w formie zaniedbań wobec zależnych członków rodziny, kierowanie do udziału w programie edukacyjno-korekcyjnym.

Realizacja zadania:

W ramach działań Grup Diagnostyczno-Pomocowych w Terenowych Punktach Pomocy Społecznej oraz w Schronisku dla Bezdomnych Kobiet i Kobiet z Dziećmi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w

Katowicach podejmowane były rozmowy interwencyjne i motywujące wobec osób stosujących przemoc domową m.in. do udziału w „Programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc domową”. Spotkania z osobami podejrzewanymi o stosowanie przemocy w rodzinie realizowane były w ramach „Niebieskiej Karty cz. D” procedury „Niebieskie Karty”. Sporządzono 148 „Niebieskich Kart cz. D”.

Zadanie 5: Opracowanie i aktualizowanie informatorów o programach adresowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie i udostępnienie jej organom ścigania i przedstawicielom wymiaru sprawiedliwości.

Realizacja zadania:

Na stronach internetowych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach dostępna jest ulotka skierowana do osób, które mają problem ze złością, zachowują się agresywnie i stosują przemoc domową, w której osoby agresywne zachęcane są do szukania pomocy i podjęcia pracy nad sobą.

Wskaźniki i prognozy/potrzeby

Nazwa wskaźnika	2021	2022	2023	2024	Prognoza/ potrzeby 2025
liczba osób stosujących przemoc, które zgłosiły się do Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach	121	122	159	134	140
liczba osób stosujących przemoc kierowanych do udziału w programie edukacyjno-korekcyjnym	161	166	166	19	20
liczba osób stosujących przemoc uczestniczących w programie edukacyjno-korekcyjnym	21	20	22	7	12
liczba osób stosujących przemoc uczestniczących w programie psychologiczno-terapeutycznym	0	0	0	0	12
liczba sporządzonych formularzy „Niebieskiej Karty” część „D”	76	68	70	148	150
liczba osób, wobec których wydano nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego lokalu mieszkalnego oraz zakaz zbliżania się do mieszkania przez Policję i Sąd	5	12	10	14	14

Komentarz

Liczba osób stosujących przemoc domową zgłaszających się na spotkania Grup Diagnostyczno-Pomocowych oraz do programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc domową jest ciągle niska w stosunku do liczby osób stosujących przemoc domową objętych procedurą “Niebieskie Karty”. Niska także pozostaje liczba osób, wobec których wydano nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego lokalu mieszkalnego oraz zakaz zbliżania się do mieszkania.

Koordynator: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach.

Realizatorzy: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Komenda Miejska Policji, Prokuratura Rejonowa.

Priorytet 4. Doskonalenie strategii i modelu współpracy służb, instytucji, organizacji pozarządowych i kościołów lub związków wyznaniowych w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Cele:

· Doskonalenie strategii współpracy służb, instytucji, organizacji i kościołów lub związków wyznaniowych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

· Rozwijanie i doskonalenie interdyscyplinarnej formuły pracy.

· Monitoring skuteczności podejmowanych działań w obszarze interwencji i pomocy.

Zadanie 1: Realizacja działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, organizowanie spotkań i pracy Zespołu Interdyscyplinarnego.

Realizacja zadania:

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej został powołany w związku z wejściem w życie nowelizacji Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 roku, która nałożyła na gminy obowiązek tworzenie zespołu, jako podstawowego elementu gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

W 2024 roku Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej funkcjonował na podstawie Zarządzenia nr 3857/2024 Prezydenta Miasta Katowice z dnia 01 marca 2024 r. w oparciu o Uchwałę nr LXIX/1415/23 Rady Miasta Katowice z dnia 28 września 2023 roku, w sprawie określenia trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego.

W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele służb i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej m.in.: Urzędu Miasta, Policji, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Prokuratury, Sądu (Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej), Oświaty, Ochrony Zdrowia, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacji pozarządowych.

Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności m.in. przez:

- diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
- kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia.

W 2024 roku zorganizowano 7 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego celem opracowywania zasad realizacji zadań określonych w niniejszym programie.

Zadanie 2: Doskonalenie interdyscyplinarnej formuły pracy na poziomie operacyjnym – powołanie Grup Diagnostyczno-Pomocowych do pracy z indywidualnym przypadkiem i nadzór nad realizacją ich zadań.

Realizacja zadania:

W 2024 roku funkcjonowało 11 Grup Diagnostyczno-Pomocowych w dzielnicach miasta z siedzibą w Terenowych Punktach Pomocy Społecznej nr 1-10 oraz w Schronisku dla Bezdomnych Kobiet i Kobiet z Dziećmi w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy domowej w indywidualnych przypadkach. W skład stałych Grup Diagnostyczno-Pomocowych wchodziły Koordynatorzy ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej. W 2024 roku powołanych było 32 Koordynatorów, co najmniej dwóch w każdym Terenowym Punkcie Pomocy Społecznej nr 1-10 i jeden w Schronisku dla Bezdomnych Kobiet i Kobiet z Dziećmi. Koordynatorzy w 2024 roku byli równocześnie członkami Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W marcu 2024 r. miało również miejsce spotkanie Kierownika Ośrodka Interwencji Kryzysowej wraz z Kierownikami innych komórek organizacyjnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w sprawie ujednoczenia działań w sytuacji zgłoszenia dotyczącego podejrzenia przemocy domowej. W kwietniu Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego spotkała się z Kierownikami dzielnicowych Komisariatów

Policji w Katowicach celem omówienia bieżącej sytuacji podejmowanych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

W dniach 28-29 października 2024r. Przewodnicząca ZI wraz z Zastępcami Przewodniczącej ZI oraz członkiem ZI wzięli udział w 21 Ogólnopolskiej Konferencji „Dzieciństwo Bez Przemocy” organizowanej przez Fundację „Dajemy Dzieciom Siłę”.

W 2024 roku Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego w ramach zadań własnych ujętych w Programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie śląskim na lata 2021-2025 zorganizował obowiązkowe szkolenie dla członków zespołu interdyscyplinarnego zgodnie z art. 6 ust. 6 pkt 4 oraz art. 9a ust. 5a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U.2024, poz. 424). Szkolenie to zrealizowane zostało na mocy podpisanego porozumienia o współpracy pomiędzy Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej Województwa Śląskiego, a Miastem Katowice. Szkolenie przewidziane było dla 20 członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Katowicach, odbywało się w formule zdalnej z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej.

W 2024 roku odbyło się 1771 spotkań Grup Diagnostyczno-Pomocowych. W ich skład wchodził: dzielnicowi, pedagodzy, pracownicy socjalni, asystenci rodziny, kuratorzy, specjaliści w dziedzinie przemocy domowej zaangażowani bezpośrednio w pomoc konkretnej rodzinie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zapewniał obsługę organizacyjno-techniczną i finansową Zespołu Interdyscyplinarnego oraz obsługę organizacyjno-techniczną Grup Diagnostyczno-Pomocowych.

Zadanie 3: Koordynowanie działań Policji, Pomocy Społecznej, Oświaty, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ochrony zdrowia i innych instytucji i organizacji w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Realizacja zadania:

W celu usprawnienia współpracy z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na bieżąco uaktualniany był skład Komisji (o nowych Koordynatorów ds. przeciwdziałania przemocy domowej). Ostatnia zmiana w 2024 roku została dokonana Zarządzeniem nr 232/2024 Prezydenta Miasta Katowice z dnia 24 lipca 2024 roku.

Zadanie 4: Realizacja współpracy z przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych w obszarze profilaktyki przemocy i pomocy rodzinie.

Realizacja zadania:

Stowarzyszenie „PoMOC” dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej współpracowało z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w tym z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w zakresie pomocy rodzinom z problemem przemocy udzielając pomocy psychologicznej i udostępniając miejsca schronienia. Przedstawiciele stowarzyszenia brali udział w realizacji procedury w odniesieniu do rodzin, gdzie uruchamiano „Niebieską Kartę” i uczestniczyli w Grupach Diagnostyczno-Pomocowych. W ramach pomocy specjalistycznej w Stowarzyszeniu odbyło się 100 konsultacji.

Wskaźniki i prognoza/potrzeby

Nazwa wskaźnika	2021	2022	2023	2024	Prognoza/ potrzeby 2025
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej	4	5	6	7	7
Liczba spotkań Grup Diagnostyczno-Pomocowych	1031	1378	1417	1771	1771
Liczba konsultacji przedstawicieli służb i instytucji – spotkań koordynatorów	1	-	-	10	10
Liczba programów realizowanych w oparciu o współpracę służb, instytucji, organizacji w zakresie rozwiązywania problemów przemocy	2	1	2	1	2

Źródło: dane Ośrodka Interwencji Kryzysowej MOPS i Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Katowicach za 2021 r., 2022 r., 2023 r. oraz 2024 r.

Komentarz

Zgodnie z Ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na dwa miesiące. W 2024 roku wzrosła liczba działań

interwencyjno-pomocowych związanych z uruchomieniem procedury „Niebieskie Karty”, a w konsekwencji wzrosła liczba spotkań Grup Diagnostyczno-Pomocowych. Koordynatorzy ds. przeciwdziałania przemocy domowej w 2024 roku mieli możliwość korzystania z bieżącego wsparcia poprzez konsultacje indywidualne. Ponadto organizowane były grupowe spotkania koordynatorów z Przewodniczącą Zespołu oraz Zastępcami Przewodniczącej, w trakcie których omawiane były bieżące kwestie związane z realizacją procedury „Niebieskie Karty” jak również omawiano indywidualne przypadki. Koordynatorzy ds. przeciwdziałania przemocy domowej mieli także możliwość korzystania z superwizji organizowanych dla pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Koordinator: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach

Realizatorzy: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe, Kościoły lub związki wyznaniowe.

Priorytet 5. Profesjonalizacja działań przedstawicieli służb i instytucji w obszarze profilaktyki, interwencji i pomocy rodzinie z problemem przemocy.

Cel:

·Podnoszenie kompetencji przedstawicieli służb, instytucji i organizacji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadanie 1. Organizowanie i realizacja szkoleń dla przedstawicieli służb, instytucji i organizacji realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Realizacja zadania:

1. Ośrodek Interwencji Kryzysowej zorganizował następujące szkolenia dla pracowników MOPS:

·„Procedura Niebieskie Karty” – dla pracowników TPPS (6 osób), asystentów rodzinnych (2 osoby), pracowników OIK (2 osoby), pracownika ŚS i SKM (1 osoba) i DMW (1 osoba); I edycja - 13.02.2024 r.

·„Procedura Niebieskie Karty” – dla pracowników TPPS (5 osób), asystentów rodzinnych (1 osoba), pracownika CRS (1 osoba), pracownika MZON (1 osoba), pracownika ZPZ (1 osoba); II edycja - 12.03.2024 r.

·„Procedura Niebieskie Karty” – dla pracowników TPPS (4 osoby), asystentów rodzinnych (2 osoby), pracowników OIK (2 osoby); III edycja 26.03.2024 r.

·„Przemoc w rodzinie z uwzględnieniem zaniedbań wobec dzieci” – szkolenie obowiązkowe- dla pracowników ZAR (1 osoba), wychowawców ŚS i SKM (3 osoby), pracowników TTPS (7 osób), pracownika ZPZ (2 osoby); I edycja 20.02.2024 r.

·„Przemoc – specyfika pracy socjalnej z rodzinami z problemem przemocy – szkolenie zaawansowane” dla pracowników TPPS (4 osoby), pracowników ZAR (1 osoba), pracowników ZPZ (1 osoba); I edycja 28.02.2024 r.

·„Przemoc domowa” dla pracowników TPPS (5 osób), pracowników ZAR (2 osoby), pracowników ZPZ (1 osoba), pracowników CRS (1 osoba), pracowników OIK (4 osoby); I edycja 06.03.2024 r.

·„Procedura Niebieskie Karty” – dla pracowników TPPS (2 osoby), asystentów rodzinnych (2 osoby), pracowników OIK (1 osoba), pracowników ZPZ (1 osoba), pracowników ŚS (1 osoba) ; IV edycja 23.04.2024 r.

·„Procedura Niebieskie Karty” – dla pracowników TPPS (4 osoby), asystentów rodzinnych (2 osoby), pracowników ZPZ (1 osoba), pracowników ŚS (1 osoba) ; V edycja 14.05.2024 r.

·„Interwencja Kryzysowa” dla pracowników TPPS (3 osoby), pracowników CRS (2 osoby), oraz praktykanta OIK (1 osoba); I edycja 17.04.2024 r.

·„Interwencja Kryzysowa” dla pracowników TPPS (4 osoby), pracowników CRS (1 osoba), asystentów rodzinnych (1 osoba), pracowników CRS (2 osoby); II edycja 22.05.2024 r.

·„Przemoc w rodzinie z uwzględnieniem zaniedbań wobec dzieci” – szkolenie dla pracowników obsługi w związku z wprowadzeniem Standardów Ochrony Małoletnich w MOPS Katowice dla pracowników SDK (9 osób), pracowników ŚS (7 osób), pracowników OIK (2 osoby); I edycja 13.06.2024 r.

„Przemoc w rodzinie z uwzględnieniem zaniedbań wobec dzieci” – szkolenie dla pracowników obsługi w związku z wprowadzeniem Standardów Ochrony Małoletnich w MOPS Katowice dla pracowników SDK (6 osób), pracowników ŚS (6 osób), pracowników OIK (1 osoba); II edycja 10.09.2024 r.

„Warsztat pracy z osobami uzależnionymi” dla pracowników socjalnych TPPS (2 osoby), wychowawców świetlic specjalistycznych (4 osoby), asystentów rodzin (1 osoba), I edycja 24.09.2024r.

„Procedura Niebieskie Karty” – dla pracowników TPPS (5 osób), asystentów rodzinnych (2 osoby), pracowników ZPZ (2 osoby), pracowników ŚS (1 osoba), pracowników CRS (1 osoba); VI edycja 16.10.2024 r.

„Niebieskie Karty” zmiany w procedurze NK dla placówek wsparcia dziennego Organizacji Pozarządowych, w szkoleniu udział wzięło 8 pracowników; 10.04.2024 r.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej przeprowadził 15 szkoleń, podczas których zostały przeszkolone 144 osoby.

Od marca 2023r. do marca 2024r. Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach realizował Projekt „Niebieski Parasol – program ochrony przed przemocą dla osób starszych i niepełnosprawnych”, który był realizowany w ramach Programu „Sprawiedliwość”, a finansowany ze środków funduszy norweskich i środków krajowych. Celem Projektu było podniesienie poziomu wiedzy, zwiększenie świadomości i kształtowanie postaw wobec zjawiska przemocy domowej wobec osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz zwiększenie skuteczności działań profilaktycznych, interwencyjnych i pomocowych w tym zakresie. W ramach konkretnych działań umożliwiających osiągnięcie w/w efektów, pracownicy Ośrodka Interwencji Kryzysowej w pierwszym kwartale 2024 przeprowadzili 4 spotkania dla pensjonariuszy Dziennych Domów Pomocy Społecznej oraz 1 szkolenie dla profesjonalistów pracujących z osobami starszymi w zakresie przeciwdziałania przemocy. Zostało również zorganizowane seminarium podsumowujące projekt pt.: „Niebieski Parasol – czyli rzecz o ochronie przed przemocą osób starszych i osób z niepełnosprawnościami”, podczas którego lek. med. Ilona Palka-Kisielowska - specjalista neurolog, prezeska fundacji Neuro-Most, poruszyła problematykę chorób neurodegeneracyjnych mózgu we współczesnym świecie. Odniosła się zarówno do funkcjonowania osób zmagających się z chorobą Alzheimera, Parkinsona, jak i do działań mających na celu profilaktykę i wsparcie dla opiekunów osób chorujących. Pan dr Mariusz Lekston – prorektor ds. organizacyjno-prawnych i polityki kadrowej Akademii Humanitas w Sosnowcu wprowadził uczestników w aspekty prawne, z którymi mogą borykać się seniorzy. Natomiast dr n.med. Beata Wróbel - specjalista seksuolog, ginekolog-położnik, w swoim wystąpieniu poruszyła tematykę seksualności osób w wieku senioralnym, podkreślając, że „seksualność nigdy się nie kończy”.

Warto podkreślić, że realizacja projektu była wartościowa nie tylko dla różnych grup uczestników, ale także dla osób prowadzących. Możliwość wymiany opinii z seniorami, poznanie ich doświadczeń oraz potrzeb dotyczących ochrony przed krzywdzeniem rozwijały również pracowników Ośrodka Interwencji Kryzysowej przygotowujących i prowadzących zadania w trakcie programu „Niebieski Parasol”. Zakłada się, że przekazywane w trakcie spotkań informacje przyczynią się do zwiększenia społecznej świadomości oraz do wzrostu efektywności i skuteczności podejmowanych działań w obszarze przeciwdziałania przemocy.

W dniach 01-19.11.2024 r. pracownicy Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach realizowali inicjatywy w ramach Kampanii „19 dni przeciwko przemocy i krzywdzeniu dzieci i młodzieży”

W dniach 05-06.11.2024 odbyły się konsultacje z zakresu przemocy domowej oraz przemocy rówieśniczej na terenie Szkoły Podstawowej nr 20 Zespołu Szkół i Placówek nr 2 oraz Szkoły Podstawowej Nr 2 im. Jana III Sobieskiego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego Nr 5 w Katowicach. Współpraca ze szkołami była efektem rozmów i spotkań, w trakcie których ustalono obszary istotne dla zapewnienia właściwej pomocy oraz wsparcia adresowanego zarówno dla rodziców jak i dla dzieci zmagających się z trudnymi doświadczeniami. W wyznaczonym terminie nasi interwenci kryzysowi, psychologowie oraz pedagodzy, byli dostępni dla grona pedagogicznego, uczniów oraz rodziców odbierających swoje dzieci z placówki.

W dniu 14.11.2024 r. w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Katowicach odbył się Dzień Otwarty. Pracownicy Ośrodka zorganizowali z tej okazji warsztaty, na które zostały zaproszone dzieci ze Świetlicy Specjalistycznej nr 2 oraz Klubu Młodzieżowego nr 4 w Katowicach. Zajęcia miały na celu przybliżenie dzieciom pojęcia „przemoc”, w tym zwłaszcza „przemoc rówieśnicza.

W dniu 19.11.2024 r. w ramach Kampanii w Ośrodku Interwencji Kryzysowej zrealizowano również warsztat/szkolenie o tematyce przemocy. Odbiorcami szkolenia była kadra psychologów i pedagogów z katowickich szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Uczestnicy warsztatów mieli możliwość poszerzenia swojej wiedzy, a tym samym kompetencji w zakresie rozumienia i radzenia sobie ze zjawiskiem przemocy domowej i przemocy rówieśniczej w szkole.

25.11.2024 pracownicy Ośrodka Interwencji Kryzysowej wzięli udział w happeningu „Biała Wstążka” przeciwko przemocy domowej podczas obchodów Międzynarodowego Dnia Eliminacji Przemocy wobec Kobiet organizowanym przez Komendę Miejską Policji. W trakcie trwania happeningu uczestnicy mieli okazję porozmawiać z pracownikami Ośrodka oraz policjantami, o tym, jak zapobiegać, reagować na przemoc domową. Uczestnikom na znak solidarności przypinano symboliczną białą wstążkę.

10.12.2024 odbyło się spotkanie szkoleniowe Kierownika Ośrodka Interwencji Kryzysowej z Kierownikami Żłobków, gdzie poruszono aspekty związane z przemocą wobec dziecka oraz możliwości podejmowania działań zarówno przez kierowników i opiekunów dzieci zgodnie z Ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Szkoły i placówki oświatowe prowadzone przez miasto Katowice nie organizują szkoleń dla innych instytucji organizują jednak szkolenia informacyjne i spotkania, w tym indywidualne dla rodziców dzieci i młodzieży poświęcone przeciwdziałaniu przemocy i agresji.

Na terenie szkół odbywają się szkolenia Rad Pedagogicznych, zaś tematyka tych szkoleń uzależniona jest od potrzeb konkretnej jednostki organizacyjnej. Wśród tych szkoleń znajdowały się również takie, które poruszały tematykę przemocy domowej i w szkole oraz dotyczące rozwiązywania konfliktów, efektywnej komunikacji itp.

Nauczycielom i wychowawcom zatrudnionym w szkołach i placówkach pomocą w rozwiązywaniu problemów służą poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna oraz Specjalistyczna Poradnia Rodzina. Poradnie organizują też szkolenia wolontariuszy i osób niepełnosprawnych w zakresie aktywizacji i podejmowania działań społecznych.

Zadanie 2: Wdrażanie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą domową i z osobami stosującymi przemoc, w formie m.in. superwizji, coachingu, grup wsparcia.

Realizacja zadania:

W ramach wspierania osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą domową i z osobami stosującymi przemoc przeprowadzono 9 superwizji psychologicznych dla pracowników Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i 259 superwizji dla pracowników pozostałych jednostek organizacyjnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, w tym psychologów, pracowników socjalnych, asystentów rodziny, wychowawców Świetlic Specjalistycznych i Specjalistycznych Klubów Młodzieżowych.

Koordynatorzy ds. przeciwdziałania przemocy domowej uczestniczyli w superwizjach organizowanych w Terenowych Punktach Pomocy Społecznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, ponadto mają możliwość konsultowania na bieżąco swojej pracy merytorycznej jak i organizacyjno-technicznej odnośnie prowadzonych Grup Diagnostyczno-Pomocowych jak i indywidualnych przypadków.

Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna czynnie angażuje się w działania mające na celu ochronę i pomoc ofiarom przemocy domowej. Realizuje zadania, które mają zapobiegać dalszej przemocy i nie dopuszczać do jej eskalacji - w sytuacji rodzin pozostających pod opieką Poradni. Ścisłe współpracuje w tej kwestii z placówkami oświatowymi (tj. szkoły, przedszkola), ośrodkami MOPS, a także placówkami opiekuńczo-wychowawczymi.

W sytuacji gdy dochodzi do nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodziny w związku ze stosowaną przemocą, częstotliwość i intensywność doznawanych przez dziecko frustracji może zaburzać jego funkcjonowanie emocjonalne. W związku z tym, zarówno dziecko jak i rodzic - będący osobami doznającymi przemocy, objęci są szczególną opieką terapeutyczną na terenie Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

Udzielane są również porady na temat przysługujących im praw oraz dotyczące możliwości uzyskiwania wsparcia. Rolą Poradni jest udzielanie skutecznej pomocy. Objęte opieką interwencyjno-terapeutyczną osoby doznające przemocy domowej, oczekują poprawy jakości dalszego ich życia. Jednakże z uwagi na

funkcjonowanie w przedłużających się sytuacjach kryzysowych, wykazują małą aktywność i brak sił na dokonywanie radykalnych zmian. Często funkcjonują w związkach opartych na zasadzie zależności np. ekonomicznej od sprawcy. W takiej sytuacji osoby pracujące z rodzinami doświadczającymi przemocy starają się okazywać gotowość do udzielania wsparcia i służyć pomocą.

Zasadnym jest wówczas realizowanie działań psychokorekcyjnych wobec osób stosujących przemoc, po wcześniej podjętych próbach mających na celu zmotywowanie go do zmiany zachowań.

Na terenie Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej organizowane są spotkania z osobami stosującymi przemoc mające na celu zmotywowanie go do zmiany zachowań. W trakcie takich spotkań rodzic zdobywa wiedzę i umiejętności, które powinny zostać przez niego wykorzystane w celu zwalczania własnej agresji. Spotkania przewidziane dla osób stosujących przemoc, nie mają cech terapii indywidualnej, mają natomiast za zadanie zmotywować do zwiększenia kontroli zachowań.

W sytuacjach konfliktu wewnątrz rodziny, poradnie podejmują działania o charakterze rozjemczym, szczególnie w sytuacji konfliktów rodzinnych, które cechują się długim okresem narastania. Opieką objęte są rozwodzące się małżeństwa, u których dochodzi do sporu w związku z koniecznością uregulowania opieki nad małoletnimi dziećmi. W sytuacji konieczności uregulowania opieki nad małoletnimi dziećmi rodzic kierowany jest do placówek specjalistycznych (np. Specjalistyczna Poradnia Rodzinna, Ośrodek Interwencji Kryzysowej) lub do Sądu Rodzinnego i Nieletnich.

Wieloletni konflikt małżeński wpływa destabilizująco na wszystkich członków rodziny. Z uwagi na brak umiejętności jego rozwiązania, zasadnym jest skorzystanie ze wsparcia osób, które pomogą ustalić reguły i warunki niezbędne do polepszenia komunikacji. Poradnie organizują spotkania, do których dochodzi z polecenia sądu. Mają one często na celu naprawę relacji partnerskich między rozstającymi się rodzicami oraz odbudowywanie więzi między dzieckiem a drugim z rodziców. Na wniosek sądu poradnie przygotowują opinię o przebiegu spotkań. W związku z występującą w polskim sądownictwie zasadą bezpośredniości - dzieci będące ofiarami przestępstw, przesłuchiwane są na okoliczność wydarzeń, w których uczestniczyły lub były świadkami czynu. Zarówno dla rodzica jak i dla dziecka składanie zeznań obciążone jest dużym stresem, wynikającym m.in. z nieznamości procedur, którym jako świadek będzie ta osoba podlegać. W związku z tym do Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej zgłaszają się rodzice, w oczekiwaniu wsparcia i informacji w jaki sposób mogą uzyskać pomoc dla dziecka, jak powinni z nim rozmawiać o zbliżającym się przesłuchaniu.

Wszystkie poradnie zapewniają wsparcie terapeutyczne dziecku na każdym etapie trwania sytuacji trudnej/traumatycznej. Obejmuje je odpowiednią dla wieku, poziomu rozwoju pomocą indywidualną. Równoległe rodzic poznaje sposoby samodzielnego radzenia sobie z sytuacjami trudnymi dotyczącymi dziecka. Zachowania dziecka są monitorowane w czasie, aż do ich ustąpienia. W ramach oddziaływań mających na celu przeciwdziałanie i zwalczanie demoralizacji oraz przestępczości nieletnich, wszystkie poradnie pozostają w ścisłej współpracy z przedszkolami, szkołami, ośrodkami MOPS, policją, sądem, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, prokuraturą, Domem Aniołów Stróżów, świetlicami środowiskowymi oraz Domami Dziecka. Podtrzymują także stały kontakt z kuratorami sądowymi, asystentami rodzin oraz Sądem Rodzinnym i Nieletnich.

W sytuacji gdy instytucja lub rodzic zgłasza nieletniego, przejawiającego symptomy demoralizacji lub wchodzącego w kolizję z prawem poradnie niezwłocznie podejmują działania mające na celu określenie przyczyn i stopnia zagrożenia niedostosowaniem społecznym. Nieletni zostaje objęty procesem diagnostycznym i ewentualnie procesem terapeutycznym. Nierzadko wymaga badań specjalistycznych: psychiatrycznych lub neurologicznych. Przeważnie dla celów sądowych opracowywana jest opinia dotycząca rokowań, możliwości i niezbędnych warunków potrzebnych dla poprawy funkcjonowania społecznego nieletniego. Uczeń może także zostać objęty pomocą terapeutyczną na terenie Poradni. Rodzicowi natomiast na bieżąco udzielane jest wsparcie emocjonalne oraz informacyjne, odnośnie możliwości skutecznego oddziaływania wychowawczego. W sytuacjach trudnych kieruje się go do placówek, gdzie może otrzymać bardziej specjalistyczną pomoc w zakresie zgłaszanych problemów.

Poradnie prowadzą także specjalistyczne konsultacje oraz porady dla nauczycieli, pracowników socjalnych, sędziów rodzinnych, policjantów w zależności od potrzeb (telefoniczne i online). Zatrudnieni w poradniach psychoterapeuci korzystają również ze wsparcia w ramach superwizji. Jednocześnie pracownicy pedagogiczni wszystkich poradni doskonalą swoją wiedzę i wzbogacają warsztat pracy uczestnicząc w różnorodnych formach kształcenia, warsztatach i konferencjach (organizowanych także online).

Wszystkie poradnie psychologiczno-pedagogiczne biorą udział w spotkaniach interdyscyplinarnych grupy składającej się z przedstawicieli placówek działających na rzecz dzieci i rodziców w rejonie działania poradni. Na spotkaniach ustalane są zasady współpracy w celu zwiększenia efektywności podejmowanych działań pomocowych i interwencyjnych wobec problemów związanych z przemocą domową. Pracownicy Poradni uczestniczą też w spotkaniach interdyscyplinarnych organizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej lub placówki z rejonu działania poświęconych najbardziej skomplikowanym przypadkom rodzinnym.

Ponadto Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 2 im. ks. dr Stanisława Wilczewskiego kontynuuje współpracę ze Stowarzyszeniem „Moc Wsparcia” - Centrum Pomocy Dzieciom w Sosnowcu, specjalizującym się w interdyscyplinarnej pomocy dzieciom pokrzywdzonym. Specjalistyczna Poradnia Rodzinna w Katowicach jest placówką, w której od wielu lat obowiązuje Polityka Ochrony Dzieci przed Krzywdzeniem, a Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 5 od 2020 r. posiada certyfikat „Chronimy dzieci” w ramach rządowego programu „Bezpieczna i przyjazna szkoła”. W 2024 roku kontynuowano działania w zakresie ochrony dzieci przed krzywdzeniem oraz zapewnienia im bezpieczeństwa, m.in. powołany w 2022r. Zespół ds. Interwencji Kryzysowej, nadal pracował nad upowszechnianiem opracowanych procedur postępowania w sytuacji interwencji kryzysowej na terenie szkoły oraz na terenie Poradni. W 2024 roku natomiast w porozumieniu z rejonowymi placówkami, kontynuowano szkolenia Rad Pedagogicznych w Poradni Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 5 z zakresu Interwencji Kryzysowej. Jednocześnie stosując się do przepisów prawnych, w Poradni wdrożono Standardy Ochrony dzieci przed krzywdzeniem.

W 2024 roku także w Poradni Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 3 została opracowana i wdrożona Polityka Ochrony Dzieci przed Krzywdzeniem.

Zadanie 3: Realizacja zajęć edukacyjnych i warsztatowych, programów stażowych dla studentów w ramach praktyk studenckich.

Realizacja zadania:

W ramach realizacji zajęć edukacyjnych w Ośrodku Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej we współpracy z uczelniami wyższymi umożliwiono odbycie indywidualnych praktyk studenckich 4 osobom.

Studenci mają możliwość odbycia praktyk studenckich w katowickich szkołach, gdzie mogą realizować program praktyk ustalony przez uczelnię, na której studiują. W każdym przypadku odbywa się to za zgodą dyrektora szkoły i pod opieką nauczyciela-specjalisty zatrudnionego w danej szkole.

W trakcie odbywania praktyki w formie zajęć edukacyjnych i warsztatowych, studenci mają możliwość zapoznania się z pracą psychologa, pedagoga szkolnego i logopedy oraz praktycznego rozwiązywania problemów wychowawczych związanych z agresją i używaniem przemocy przez uczniów, a także problemów opiekuńczych dotyczących psychologicznej i prawnej ochrony dzieci doświadczających przemocy w rodzinie. W ramach praktyk studenci m.in. pedagogiki, psychologii, czy logopedii uczestniczą w różnych działaniach organizowanych w poradniach, także prowadzonych w terenie.

Zadanie 4: Rozwijanie wolontariatu i szkolenie wolontariuszy w zakresie problemów i rozwiązań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Realizacja zadania:

·W 2024 roku ze specyfiką pracy w obszarze przeciwdziałania pomocy domowej zapoznało się 8 wolontariuszy zatrudnionych w Ośrodku Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach - wszyscy byli skierowani do obsługi telefonu zaufania dla seniorów.

W ramach współpracy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Nr 3 z Fundacją Polskich Kawalerów Maltańskich „Pomoc Maltańska” - Maltańska Służba Medyczna:

- udzielono merytorycznego wsparcia psychologiczno-pedagogicznego w prowadzeniu grupy wolontariuszy,
- przeprowadzono warsztaty z zakresu umiejętności interpersonalnych, m.in. w zakresie radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania problemów, poszukiwania pozytywnych rozwiązań, czy radzenia sobie w sytuacji doznawania przemocy.

W Poradni zorganizowano także szkolenia wolontariuszy Fundacji Polskich Kawalerów Maltańskich „Pomoc Maltańska” oraz Stowarzyszenia PoMoc dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej w zakresie problemów i rozwiązań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Wskaźniki i prognozy/potrzeby

Nazwa wskaźnika	2021	2022	2023	2024	Prognoza/ potrzeby 2025
liczba szkoleń/superwizji	126	242	265	247	250
liczba uczestników szkoleń/superwizji	243	392	321	408	410
liczba studentów korzystających z praktyk w Ośrodku Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	6	8	6	4	6
liczba wolontariuszy	7	10	10	8	8

Komentarz

W 2024 roku wszyscy pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach mogli korzystać ze szkoleń i superwizji także w formie osobistego kontaktu z superwizorem. Wszyscy studenci podczas odbywanych praktyk w Ośrodku Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach mieli możliwość udziału w obserwacji pracy indywidualnej z klientem.

Koordinator: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach.

Realizatorzy: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne prowadzone przez miasto Katowice.

Rozdział II

Podsumowanie realizacji programu za 2024 rok i rekomendacje

Ideą systemu przeciwdziałania przemocy domowej jest kompleksowa i skoordynowana działalność ukierunkowana na zdiagnozowanie przyczyn i zniwelowanie skutków występowania przemocy. Rozwiązywanie problemu przemocy domowej jest skuteczne jedynie dzięki efektywnej współpracy służb i instytucji działających w tym obszarze. Żadna z instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej nie jest w stanie powstrzymać i rozwiązać problemu przemocy domowej, ograniczając się tylko do własnych kompetencji, uprawnień i narzędzi. Skuteczne rozwiązywanie problemu wymaga korzystania z różnych obszarów wiedzy i umiejętności. Niezbędna jest współpraca instytucji, której jakość i efektywność zależy od zdolności wykorzystania ich zasobów. Holistyczne podejście obejmuje współpracę pomiędzy służbami działającymi w tym obszarze w oparciu o całokształt procesów zachodzących w środowisku domowym z problemem przemocy.

W 2024 roku podejmowane działania opierały się na doskonaleniu strategii i modelu współpracy służb i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej poprzez spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego i systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy domowej i stanu zasobów. Istotnym zadaniem było skoordynowanie wprowadzanych zmian za nowelizacją Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Wprowadzone w niej zmiany są istotne zarówno dla pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej jak i prowadzonej procedury „Niebieskie Karty” oraz pracy Grup Diagnostyczno-Pomocowych.

W 2024 roku liczba uruchamianych procedur „Niebieskie Karty” wzrosła w stosunku do roku ubiegłego i ma od trzech lat wyraźną tendencję wzrostową. Co można rozumieć z jednej strony jako ciągły wzrost kompetencji i wiedzy przedstawicieli służb i instytucji podejmujących działania interwencyjne na rzecz osób poszkodowanych, a z drugiej zmiany w przepisach pozwalają na coraz skuteczniejsze oddziaływania.

Podstawowym priorytetem Programu jest zatrzymanie przemocy domowej; zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej poprzez wzrost bezpieczeństwa osób doznających przemocy i zapewnienie im dostępności do wszystkich form pomocy tj: psychologicznej, prawnej, socjalnej, rodzinnej, miejsc schronienia, medycznej. W 2024 roku podejmowane działania miały charakter pomocy w formie indywidualnej i grupowej, skierowane były do osób doznających przemocy jak i stosujących przemoc. Liczba osób kierowanych do programu i biorących w nich udział w 2024 r. była mniejsza niż w poprzednich latach 2021-2023. Ponadto odbyła się tylko jedna edycja grupy korekcyjno-edukacyjnej ze względu na brak chętnych do uczestnictwa w niej pomimo zmiany

w Ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej, która zobowiązuje osoby stosujące przemoc do uczestnictwa w grupach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych.

W 2024 roku podejmowano szereg działań nakierowanych na podnoszenie kompetencji, wiedzy i umiejętności pracowników instytucji działających w obszarze zjawiska przemocy domowej.

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej, pomaganie osobom doznającym przemocy domowej, a także oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową powinno być nadrzędnym celem, który powinien łączyć działania służb i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

W listopadzie 2023 r. wszedł w życie Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030, który zakłada zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej, w czterech podstawowych obszarach dotyczących:

- Profilaktyki, diagnozy społecznej i edukacji społecznej kierowanej do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą domową.

- Ochrony i pomocy osobom doznającym przemocy domowej kierowanej do osób doznających przemocy domowej (w tym do: kobiet, mężczyzn, dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych), jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się ochroną i pomocą osobom doznającym przemocy domowej.

- Oddziaływania na osoby stosujące przemoc domową kierowane do osób stosujących przemoc domową, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc domową.

- Podnoszenia kompetencji, rozwijania i doskonalenia umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej: obszar kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

W nawiązaniu do powyższego podsumowania rekomenduje się rozwijanie i kontynuowanie działań realizowanych w 2024 roku, z uwzględnieniem określonych priorytetów i kierunków działań, w tym określonych w Rządowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

Rozdział III

Finansowanie programu za 2021, 2022, 2023 oraz 2024 rok

Priorytet/zadania	Wyszczególnienie	Realizator	Budżet 2021 rok	Budżet 2022 rok	Budżet 2023 rok	Budżet 2024 rok	Klasyfikacja budżetowa
Priorytet 1. Zadanie nr: 1,2,3,4.	Pomoc rodzinie w kryzysie i przeciwdziałanie przemocy.	MOPS	674 956,61 zł	694 223,77 zł	877 242,69 zł	991 994,04 zł	85154 WG 85205WG 85220 WP
Priorytet 2. Zadanie nr: 1,2,3,4,6,7,8,9.			18 899,95 zł	17 999,92 zł	19 799,97 zł	6 999, 61 zł	85205 ZP
Priorytet 3. Zadanie nr: 1,2,3,4,5.	Program korekcyjno-edukacyjny dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc w rodzinie; Program zajęć grupowych o charakterze psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc w rodzinie	WPS	113 391,26 zł	123 627,31 zł	126 304,99 zł	169 058,05 zł	dział 851 rozdział 85154 WG
Priorytet 4. Zadanie nr: 1,2,3,4.							
Priorytet 5. Zadanie nr: 1,2,3,4.							
Priorytet 1. Zadanie nr: 2,3.	Stowarzyszenie Pomoc dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej z siedzibą w Katowicach przy ul. Zygmunta Krasińskiego 21, realizujące zadanie: „Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom	WPS					
Priorytet 2. Zadanie nr: 1,2,3,5,6,8,9.							

	społecznym poprzez udzielenie schronienia”						
	Katowickie Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Dwójka” z siedzibą w Katowicach przy ulicy Ks. Bpa Herberta Bednorza 22 realizujące działanie pn. „Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym poprzez prowadzenie telefonu zaufania”		131 920,99 zł	134 421,00 zł	134 421,00 zł	179 678,00 zł	
	Stowarzyszenie Pomoc dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej z siedzibą w Katowicach przy ul. Zygmunta Krasińskiego 21, realizujące zadanie: „Poradnictwo specjalistyczne dla kobiet i ich dzieci dotkniętych współczesnymi formami niewolnictwa lub innymi formami przemocy”		50 999,68 zł	51 850,00 zł	52 000,00 zł	90 693,00 zł	w 2022 r. dział 852 rozdział 85218 WP od 2023 r. dział 851 rozdział 85154 WG
	Międzynarodowa Organizacja SOROPTIMISTIC International Klub Silesia w Katowicach, realizujące zadania: „ORANGE THE WORLD Międzynarodowa akcja przeciw przemocy wobec kobiet”		0,00 zł	2 600,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	85395 WP
Priorytet 1. Zadanie nr: 2,3,4. Priorytet 5. Zadanie nr: 1, 2, 3, 4.	Wydatki na funkcjonowanie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych, Specjalistycznej Poradni Rodzinnej i Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej	PP-P prowadzone przez miasto Katowice	8 741 922,88 zł	8 741 922,88 zł	10 136 472,62 zł	13 211 460,28 zł	85406 WP
RAZEM:			9 732 091,37 zł	9 766 644,88 zł	11 346 241,27 zł	14 649 882,98 zł	-

Finansowanie programu – plan na 2025 rok

Priorytet/zadania	Wyszczególnienie	Realizator	Budżet 2025 rok	Klasyfikacja budżetowa
Priorytet 1. Zadanie nr: 1,2,3,4. Priorytet 2. Zadanie nr: 1,2,3,4,6,7,8,9.	Pomoc rodzinie w kryzysie i przeciwdziałanie przemocy.	MOPS	962 918,00 zł	85154 WG 85205 WG 85220 WP
Priorytet 3. Zadanie nr: 1,2,3,4,5. Priorytet 4. Zadanie nr: 1,2,3,4. Priorytet 5. Zadanie nr: 1,2,3,4.	Program korekcyjno-edukacyjny dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc w rodzinie; Program zajęć grupowych o charakterze psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc w rodzinie		14 361,00 zł	85205 ZP

<p>Priorytet 2. Zadanie nr: 1,2,3,5,8,9.</p> <p>Priorytet 4. Zadanie nr: 4</p>	<p>Stowarzyszenie Pomoc dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej z siedzibą w Katowicach przy ul. Zygmunta Krasińskiego 21, realizujące zadanie: „Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym poprzez udzielenie schronienia”</p>	WPS	240 908,00 zł	85154 WG
	<p>Katowickie Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Dwójka” z siedzibą w Katowicach przy ulicy Ks. Bpa Herberta Bednorza 22 realizujące działanie pn. „Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym poprzez prowadzenie telefonu zaufania,,</p>		179 678,00 zł	
<p>Priorytet 1. Zadanie nr: 2,3,4.</p> <p>Priorytet 5. Zadanie nr: 1,2,3,4.</p>	<p>Stowarzyszenie Pomoc dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej z siedzibą w Katowicach przy ul. Zygmunta Krasińskiego 21, realizujące zadanie: „Poradnictwo specjalistyczne dla kobiet i ich dzieci dotkniętych współczesnymi formami niewolnictwa lub innymi formami przemocy”.</p>	PP-P prowadzone przez miasto Katowice	108 832, 00 zł	85154 WG
	<p>Międzynarodowa Organizacja SOROPTIMISTIC International Klub Silesia w Katowicach, realizujące zadania: „ORANGE THE WORLD Międzynarodowa akcja przeciw przemocy wobec kobiet”</p>		0,00 zł	85395 WP
	<p>Wydatki na funkcjonowanie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych, Specjalistycznej Poradni Rodzinnej i Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej</p>		18 031 468 zł	85406 WP
RAZEM:			19 538 165,00 zł	-

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1673.) do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym: opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

„Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025” ma na celu ograniczenie skali zjawiska przemocy domowej w mieście Katowice i łagodzenie szkód z niego wynikających. Realizacja programu obejmowała przede wszystkim takie zadania priorytetowe jak:

- profilaktyka oraz edukacja, podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn, skutków przemocy i kształtowania konstruktywnych postaw wobec zjawiska przemocy domowej;
- ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą domową;
- oddziaływania wobec osób stosujących przemoc domową;
- doskonalenie strategii i modelu współpracy służb, instytucji, organizacji pozarządowych i kościołów lub związków wyznaniowych w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej;
- profesjonalizacja działań przedstawicieli służb i instytucji w obszarze profilaktyki, interwencji i pomocy rodzinie z problemem przemocy.

Realizatorami programu były: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach przy współpracy z Wydziałem Polityki Społecznej Urzędu Miasta w Katowicach, Wydziałem Edukacji i Sportu Urzędu Miasta w Katowicach, Komendą Miejską Policji w Katowicach, Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej w Katowicach, Prokuraturą Rejonową Katowice-Wschód w Katowicach, Prokuraturą Rejonową Katowice-Zachód w Katowicach, Prokuraturą Rejonową Katowice-Północ w Katowicach, Prokuraturą Rejonową Katowice-Południe w Katowicach, Sądem Rejonowym Katowice-Zachód w Katowicach i Sądem Rejonowym Katowice-Wschód w Katowicach oraz organizacjami pozarządowymi.